

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง "การผลิตและการใช้ครูสังคมนิเทศระดับมัธยมศึกษา" นี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษานโยบายการผลิตครูสังคมนิเทศในสถาบันผลิตครู ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ศึกษาความต้องการในการใช้ครูสังคมนิเทศในสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและทราบแนวความคิดของผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ในสถาบันผลิตครูและบุคคลในสถาบันการศึกษาที่มีต่อการผลิตและการใช้ครูสังคมนิเทศ

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

กลุ่มผู้ผลิตคือ

- ๑. ผู้บริหารในสถาบันผลิตครูระดับปริญญาตรี
- ๒. อาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูสังคมนิเทศระดับปริญญาตรีจำนวน ๕๐ คน

ส่วนกลุ่มผู้ใช้ ผู้ถูกใช้และผู้รับบริการ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา ๑๒ เขต จำนวนโรงเรียน ๓๐ โรงเรียนโดยมีจำนวนบุคคลต่างๆในสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาดังต่อไปนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนละ ๒ คนจำนวน ๑๕๐ คน หัวหน้าสายสังคมนิเทศโรงเรียนละ ๑ คนจำนวน ๓๐ คน ครูสังคมนิเทศโรงเรียนละ ๔ คนจำนวน ๒๕๐ คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายระดับละ ๑๕๐ คนจำนวน ๒๕๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ

- แบบสัมภาษณ์ ๒ ชุดสำหรับผู้บริหารในสถาบันผลิตครูปริญญาและแบบสอบถาม
- ๕ ชุดสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิิสอนสังคมนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสายสังคมนิเทศครูสังคมนิเทศ และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แบบสอบถามทั้ง ๕ ชุดนี้ประกอบด้วย

คำถามแบบเลือกตอบ แบบประเมินค่า และแบบให้ตอบโดยอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมา ๓๑๘ ฉบับเป็นอาจารย์ผู้สอน
 วิชาสอนสังคมศึกษา ๓๔ ฉบับคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๐๐ ผู้บริหารโรงเรียน ๑๒๓ ฉบับคิดเป็น
 ร้อยละ ๔๐.๓๑ หัวหน้าสายสังคมศึกษา ๕๕ ฉบับคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒๘ ครูสังคมศึกษา
 ๒๒๒ ฉบับคิดเป็นร้อยละ ๗๔.๒๘ และนักเรียน ๒๓๗ ฉบับคิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๓ คำถาม
 ที่นำมาวิจัยจึงมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๑๘ ฉบับ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยการแจก
 แจงความถี่ของคำตอบแต่ละรายการจากแบบสอบถาม แลวนำมากระจายหาค่าร้อยละ ส่วน
 คำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิตของ
 คำตอบและหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักคำตอบ แลวจึงนำมาเสนอผลการวิเคราะห์
 วิเคราะห์ในรูปของตารางและบทความ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น
 กลุ่มต่างๆดังนี้

กลุ่มผู้ผลิตคืออาจารย์ผู้สอนวิชาสอนสังคมศึกษา

อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น ๓๔ คน เป็นอาจารย์
 ชาย ๑๕ คนเป็นอาจารย์หญิง ๑๙ คน ส่วนมากมีอายุระหว่าง ๓๑ ถึง ๓๕ ปีและ ๓๖ ปีขึ้นไป
 เป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท

กลุ่มผู้ถูกใช้คือครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ครูสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น ๒๒๒ คน เป็น
 ครูชาย ๘๔ คน เป็นครูหญิง ๑๒๘ คน อายุส่วนมากอยู่ระหว่าง ๒๖ ถึง ๓๐ ปีและเป็นผู้ที่
 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุดในจำนวนครูทั้งหมดดังกล่าวเป็นผู้ที่เคยเข้า
 รับการอบรมหลักสูตรสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ ๗๔.๘๓

กลุ่มผู้ใช้คือผู้บริหารและหัวหน้าสายสังคมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น ๑๒๗ คน เป็นชาย ๘๖ คน เป็นหญิง ๓๕ คน อายุส่วนมากประมาณ ๔๐ ถึง ๔๕ ปีและ ๘๖ ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุดในจำนวนผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดถึงกล่าว เป็นผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายละ ๘๑.๘๘

หัวหน้าสายสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น ๕๕ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๕ คน อายุส่วนมากอยู่ระหว่าง ๔๐ ถึง ๔๕ ปี และ ๘๖ ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ในจำนวนหัวหน้าสายสังคมศึกษาดังกล่าวเป็นผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายละ ๕๓.๖๓

กลุ่มผู้รับบริการคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้รวมทั้งสิ้น ๒๓๗ คน เป็นนักเรียนชาย ๑๓๗ คน เป็นนักเรียนหญิง ๑๐๐ คน อายุส่วนมากอยู่ระหว่าง ๑๕ ถึง ๑๗ ปี ในจำนวนดังกล่าวเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ ๕๓.๑๕ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ ๔๖.๘๕ ซึ่งเป็นผู้ที่เลือกเรียนโปรแกรมวิทยาศาสตร์มากที่สุด

สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๑๔๕ คนมีโครงการอนาคตที่จะเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑๒๒ คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑๒๕ คนมีโครงการอนาคตที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยจำนวน ๑๐๐ คน

ตอนที่ ๒ ๑. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาและครูสังคมศึกษาที่มีต่อการผลิตและการใช้ครูสังคมศึกษาในอันต่างๆต่อไปนี้

ตอนที่ ๒ ก. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการผลิตครูสังคมศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในสถานระดับปริญญาตรี

กานหวนทวิชา อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาและครูสังคมศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า สถาบันผลิตครูสังคมศึกษาของตนให้ความสำคัญแก่ทุกหมวดวิชา และให้

ความสำคัญแก่หมวดวิชาเฉพาะรองลงมา

ในถ้านเนื้อหาวิชาที่ควรบรรจุในหลักสูตรคืออาจารย์ผู้สอนวิธีสอนจำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่าวิชาที่ควรบรรจุมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๐๖ และ ๔๔.๒๗ คือวิธีสอนวิชาสังคมศึกษาและการวัดและการประเมินผล ๑ วิชาที่ควรบรรจุรองลงมาคือหลักสูตรและการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในขณะที่ครูสังคมศึกษามีความเห็นว่า วิชาที่ควรบรรจุในหลักสูตรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๒ และ ๓๐.๒๗ คือการใช้วัสดุการสอนและวิธีการสอนสังคมศึกษา วิชาที่ควรบรรจุรองลงมาคือหลักสูตรและการเรียนการสอนและการวัดและการประเมินผล

สำหรับด้านวิชาที่ควรบรรจุดังกล่าว อาจารย์ผู้สอนวิธีสอน และครูสังคมศึกษาจำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่า ควรจัดใหญ่เรียนโตเรียนวิชาทั่วไป ๑ รายวิชาและวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาโดยเฉพาะ ๑ รายวิชาในวิชาที่สำคัญดังกล่าว ๓ วิชาคือ วิชาวิธีสอน วิชาการใช้สื่อ การสอนและวิชาการวัดและการประเมินผล

ด้านการจัดทำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนถึงร้อยละ ๕๖.๕๓ มีความเห็นว่าควรจะประชุมวางนโยบายร่วมกันกับสถาบันอื่นๆ โดยเห็นว่าควรร่วมกันกับสถาบันที่ผลิตครูสังคมศึกษามากที่สุด และอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนจำนวนถึงร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เห็นควรใช้มีศูนย์กลางสำหรับผลิตครูสังคมศึกษา

ระยะเวลาในหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคมศึกษาจำนวนมากที่สุดมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมแล้วคิดเป็นร้อยละ ๕๑.๑๔ และ ๔๗.๓๖ ตามลำดับ

ด้านวิชาเอก-โท อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคมศึกษามี ความเห็นต่างกัน กล่าวคืออาจารย์ผู้สอนวิธีสอนจำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่า ไม่จำเป็นจะต้องมีสายวิชาเอก-โท ส่วนครูสังคมศึกษาจำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่าครูสังคมศึกษาควรสอนวิชาเอก ๑ รายวิชา และวิชาโท ๑ รายวิชา ในการเปิดสอนวิชาต่างๆ อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนจำนวนมากที่สุดให้ความเห็นว่าสถาบันของตนเปิดสอนวิชาต่างๆตามความจำเป็นและความต้องการของสังคม

คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิธีสอน อาจารย์จำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนควรสำเร็จการศึกษาตามวิธีการสอนสังคมศึกษาและควรมีประสบการณ์ในการสอน

ระดับมัธยมศึกษามาก่อน ส่วนครูสังคัมภีษาจำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนควรสำเร็จการศึกษาตามวิธีการสอนสังคัมภีษาและควร เคยสอนระดับอุดมศึกษามาก่อน อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคัมภีษาจำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนควรให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และนอกจากนี้ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรผลิตครูสังคัมภีษาที่สามารถสอนได้ทั้ง ๒ ระดับคือทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

การฝึกสอนสังคัมภีษา ครูสังคัมภีษาจำนวนมากถึงร้อยละ ๘๘.๘๐ ฝึกสอนตรงสาขาวิชาเอก ในระหว่างการฝึกสอนนอกจากการทำการสอนแล้วครูสังคัมภีษาในฐานะนิสิตฝึกสอนได้เคยฝึกงานในหน้าที่อื่นคือ ครูประจำชั้นเป็นจำนวนมากที่สุด จำนวนรองลงมาเพียงร้อยละ ๘.๗๒ ไม่ได้เคยปฏิบัติงานในหน้าที่อื่นเลย ระยะเวลาฝึกสอนอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคัมภีษาดังร้อยละ ๖๐.๖๑ และ ๖๑.๘๘ ตามลำดับ เสนอว่าควรเป็นเวลา ๑๒ สัปดาห์ ส่วนระยะเวลาการประชุมสัมมนา อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคัมภีษาจำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่าระยะเวลาการประชุมเป็นเวลาที่เหมาะสมสำหรับเวลาการประชุมสัมมนา

คุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคัมภีษาจำนวนมากที่สุดมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควร เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนสังคัมภีษาระดับมัธยมศึกษาและสอนวิชาวิธีการสอน

ตอนที่ ๒ ข. ระดับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนสังคัมภีษาเกี่ยวกับหลักสูตรการณิตและการจัดการเรียนการสอนในสถาบันการณิตคฤ

ด้านรายวิชาที่มีความสำคัญต่อการณิตครูสังคัมภีษา อ.จ.ร.ย.ผู้สอนวิธีสอนมีความเห็นว่าวิชาวิธีสอนสังคัมภีษามีความสำคัญต่อการณิตครูสังคัมภีษายู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายวิชาอื่นที่มีความสำคัญและครอบคลุมหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนครูสังคัมภีษามีความเห็นว่าทุกรายวิชาที่มีความสำคัญมากที่จะนำไปใช้ในการสอนระดับมัธยมศึกษา

ด้านผู้เรียน อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนให้ความเห็นว่าผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเรียนวิชาเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนครูสังคัมภีษาให้ความเห็นว่าผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเรียน

ในระดับน้อยและมีความคิดเห็นว่าเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรเพียงพอบนอยู่ในระดับมากที่สุดจะนำไปใช้ในการสอนในหลักสูตรมัธยมศึกษา สำหรับปริมาณผู้เรียน อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนให้ความเห็นว่าผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาสาขาการสอนสังคมศึกษามีความเพียงพอต่อความต้องการของสังคมในระดับมากที่สุด แต่อัตราส่วนระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในสถาบันผลิตครูมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ด้านการบริการ การศึกษาที่สถาบันผลิตครูจัดขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกต่อประโยชน์ในการเรียนการสอนของการผลิตครูสังคมศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนมีความเห็นว่าจัดให้อยู่ในระดับน้อยมีเพียง ๒ รายการที่สถาบันจัดให้อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากันคืออาคารสถานที่และห้องสมุด สิ่งที่อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนมีความเห็นว่ามีความสำคัญต่อการสอนมากที่สุดคือคู่มือการวัดและการประเมินผล นอกจากนี้มีความสำคัญมากคือประมวลการสอน หลักสูตร แบบเรียน และสิ่งการสอน และคู่มือครู

ด้านการฝึกสอนครูสังคมศึกษามีความเห็นว่าควรอย่างมากที่สุดที่ควรให้ฝึกสอนฝึกสอนตรงตามสาขาวิชาเอก ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนมีความเห็นว่าผู้เรียนได้ฝึกสอนตรงตามวิชาเอก อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้ได้รับก่อนออกไปปฏิบัติภารกิจฝึกสอนและครูสังคมศึกษามีความเห็นว่าควรอย่างมากที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนเป็นที่พอใจเสียก่อนออกไปปฏิบัติงานสอน

ด้านบุคลากรในการฝึกสอน อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนมีความเห็นว่าสมควรให้อาจารย์พี่เลี้ยงมีส่วนร่วมในการวัดและการประเมินผล สำหรับการวัดและการประเมินผลนี้ อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนมีความเห็นว่าควรให้ความสำคัญต่อความแม่นยำต่อเนื้อหาวิชามากที่สุด ส่วนครูสังคมศึกษามีความเห็นว่าอาจารย์นิเทศก็ใช้เวลาในการสังเกตการสอนน้อยเกินไป

ตอนที่ ๒ ค. การปฏิบัติงานสอนในสถาบันการผลิตครูและครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ด้านการสอนสังคมศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคมศึกษานั่นองค์ประกอบการศึกษาต่างกันคือ อาจารย์ผู้สอนจำนวนมากที่สุดเน้นด้านทัศนคติ ส่วนครูสังคมศึกษา

จำนวนมากที่สุด เน้นความรู้อย่างเข้าใจในเนื้อหา โดยอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครู
 สังคมศึกษาใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย และอธิบายมากที่สุดถึงร้อยละ ๔๔.๒๔ และ ๔๕.๕๐
 ตามลำดับ ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนต้องการให้ผู้เรียนใช้วิธีสอนแบบการฝึกทักษะทาง
 สังคมไปปฏิบัติในการสอนมากที่สุด

การประเมินผลการสอน อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคมศึกษาประเมินผลการ
 สอนของตนจากผู้เรียนมากที่สุด ส่วนการประเมินผลการเรียนประเมินผลจากผลการสอน
 ของผู้เรียนมากที่สุด หลังจากการประเมินผลแล้วอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคมศึกษา
 จำนวนมากที่สุดจะเตรียมการสอนให้ดีขึ้น

ตอนที่ ๒ ง. การปฏิบัติงานในฐานะครูของครูสังคมศึกษา

จำนวนครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในฐานะครูที่สอน ๑๖ ถึง ๒๐ คาบต่อ
 สัปดาห์ถึงร้อยละ ๗๔.๘๓ โดยสอนเฉพาะระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ ๕๕.๒๐
 ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้อสอนในหมวดวิชาอื่นร้อยละ ๖๕.๘๐ นอกจากงานสอนร้อยละ
 ๖๖.๐๐ ปฏิบัติงานในฐานะครูประจำชั้น ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสศึกษาหลักสูตร
 ซึ่งศึกษาโดยวิธีศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด

ในด้านการสอนสังคมศึกษาครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าความแม่นยำในเนื้อ
 วิชาเป็นความสามารถทางวิชาชีพ ที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อการเป็นครูสังคมศึกษาและ
 เห็นว่าสื่อประกอบการสอนสังคมศึกษาที่สำคัญที่สุดคือสื่อการสอน ส่วนหลักสูตรประมวลการ
 สอน แบบเรียน และคู่มือครู มีความสำคัญต่อการสอนสังคมศึกษาระดับมาก แต่เป็น
 ที่น่าสนใจว่าสื่อประกอบการสอนทั้งกล่าวทางโรงเรียนจัดให้อยู่ในระดับน้อยสำหรับการสอน
 สังคมศึกษา

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าสาย(ฝ่ายใด)ที่มีต่อการ
 ผลิตและการใช้ครูในสถานต่างๆ

ตอนที่ ๓ ก. พื้นความรู้ของครูสังคมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า

เห็นความรู้อันสูงสายวิชาสามัญควรมีมากที่สุดคือหลักสูตรและการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา และการวัดและการประเมินผล ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของหัวหน้าสายสังคมศึกษาที่เห็นว่า ครูในสายวิชาสังคมศึกษาคควรมีวิชาในมากที่สุดเช่นกัน

ตอนที่ ๓ ข. เหนือในการพิจารณาครูเข้าสอนและการบรรจุ ธุรบริหาร โรงเรียนมีหลักเกณฑ์ยึดถือเพื่อใช้ในการพิจารณาจัดครูเข้าสอนอยู่ในระดับมากทุกประการซึ่ง ตรงกับหัวหน้าสายสังคมศึกษา โดยยึดถือสิ่งต่อไปนี้คือ ประสิทธิภาพในการสอน เห็นความรู้ สายวิชาที่บรรจุได้ และความสามารถความอดทนความสนใจ ส่วนปัญหาที่โรงเรียนประสบ ในการบรรจุครูนั้นผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ากรณีที่กรมสามัญส่งครูมาไม่ทันกำหนดเวลาเป็นปัญหา ที่โรงเรียนประสบในระดับมาก นอกจากนั้นเป็นปัญหาที่โรงเรียนประสบในระดับน้อยทั้งหมด

ตอนที่ ๓ ค. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการ

ด้านการวัดและการประเมินผล ผู้ออกข้อสอบส่วนใหญ่คือครูสอนวิชาเดียวกันหรือ แขนงวิชาเดียวกันร่วมกันออกข้อสอบ โดยมีครูสอนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนของนักเรียน มากที่สุด ในขณะที่หัวหน้าสายวิชาต่างๆเป็นผู้ประเมินผลการสอนของครู

ด้านการส่งเสริมวิชาการ วิธีที่โรงเรียนใช้มากที่สุดคือส่งครูไปอบรม รองลงมาใช้วิธีการเปิดโอกาสให้ครูศึกษาต่อ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการ อบรมครูทุกปีการศึกษามากที่สุด ซึ่งตรงกันข้ามกับหัวหน้าสายที่มีความเห็นว่าควรมีการอบรมครู ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

สำหรับเรื่องห้องเรียนเฉพาะวิชา ผู้บริหารกลุ่มใหญ่ถึงร้อยละ ๗๕.๐๕ ตอบว่า โรงเรียนไม่มีห้องเรียนเฉพาะวิชาสังคมศึกษา

ตอนที่ ๓ ง. ลักษณะครูและการปฏิบัติงานในสายสังคมศึกษา

คุณสมบัติของครูสังคมศึกษาที่ผู้บริหารมีความเห็นว่าควรมีมากที่สุดคือ ใฝ่เรียนรู้ ในสายวิชาเอกการสอนสังคมศึกษา และสามารถสอนวิชาสังคมศึกษาโดยเฉพาะ ส่วน หัวหน้าสายสังคมศึกษาเห็นด้วยในค่านิยมทางการศึกษาแต่เห็นขัดแย้งว่าควรสามารถสอนวิชา สังคมศึกษาและวิชาอื่นๆ ด้วย

ส่วนการแยกครู เพื่อสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าสายสังคมศึกษาคือรอยละ ๕๕.๖๘ และ ๕๗.๖๓ ตามลำดับ มีความเห็นว่าไม่ควรแยก ส่วนอีกส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าควรแยก

วิธีการสอนที่ครูสังคมศึกษาใช้ หัวหน้าสายสังคมศึกษามีความเห็นว่าวิธีการสอนที่ครูสังคมศึกษาใช้มากที่สุดคือการบรรยาย วิธีการสอนที่โรงเรียนลงมาคือวิพากษ์วิจารณ์ และการแก้ปัญหา นอกจากนี้หัวหน้าสายสังคมศึกษามีความเห็นว่าในการสอนสังคมศึกษาคูเน้นการนำความรู้ไปใช้มากที่สุด และเน้นเรื่องความรู้รองลงมา แต่เน้นทักษะทางสังคมศึกษามากที่สุด

ข้อที่เป็นปัญหาในการสอนของสายสังคมศึกษาที่หัวหน้าสายสังคมศึกษามีความเห็นว่าประสบมากที่สุดคือครูในสายสังคมศึกษาต้องปฏิบัติงานหน้าที่ธุรการ และเป็นที่น่าสนใจว่าปัญหารองลงมาคือครูสังคมศึกษาขาดความรับผิดชอบ ส่วนข้อที่เป็นปัญหาในการสอนคือแบบเรียนและคู่มือครู เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ปัญหารองลงมาคืออัตราค่าจ้างครูไม่เพียงพอ

ตอนที่ ๓ จ. ระดับความคิดเห็นที่มีเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดบริการครูในสายวิชาสังคมศึกษา

จำนวนครู โดยเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าโรงเรียนมีครูในสายวิชาสังคมศึกษาอย่างเพียงพอในระดับมาก แต่หัวหน้าสายสังคมศึกษามีความเห็นว่าโดยเฉลี่ยอัตราส่วนและจำนวนครูต่อนักเรียนมีความเหมาะสมในระดับน้อย

เกี่ยวกับความสนใจและความสนใจรับผิดชอบครูสังคมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่ามีความสนใจต่อการใช้เทคนิคและวิธีการสอนใหม่ๆ ในระดับน้อย ส่วนการวัดและการประเมินผลและเทคนิคการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับมาก ซึ่งตรงกับความเห็นของหัวหน้าสายสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษามีความสนใจต่อการใช้เทคนิคและวิธีสอนใหม่ๆ อยู่ในระดับน้อย ส่วนหน้าที่การงานอื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกประการ ได้แก่ การเตรียมการสอน การสอนใหม่บรรลุวัตถุประสงค์ และการสอนทำโครงการสอน ตามลำดับ

สำหรับสื่อประกอบการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าในสาย

สังคมศึกษามีเพียงพอในระดับน้อย ยกเว้นหลักสูตรมีมากเพียงพอ

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นของผู้รับบริการที่มีต่อวิชาและครูสังคมศึกษาในท่านเกี่ยวกับ

ตอนที่ ๔ ก. วิชาสังคมศึกษา นักเรียนเป็นจำนวนมากคือ ๒๐๗ คนหรือร้อยละ ๗๔.๗๓ ที่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษาให้เหตุผลว่าวิชาสังคมศึกษามีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และครูสังคมศึกษาสอนดี คือร้อยละ ๗๖.๒๓ และ ๒๓.๑๓ ส่วนนักเรียนที่ไม่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษาร้อยละ ๒๕.๒๗ ให้เหตุผลว่าวิชานี้ไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวันคิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๖ และเหตุผลอื่นๆ โดยส่วนมากให้เหตุผลว่าเป็นวิชาที่มีเนื้อหามาก นักเรียนไม่ชอบที่จะท่องท่องจำ

ในความคิดเห็นของนักเรียนร้อยละ ๘๖.๒๓ มีความเห็นว่าการเรียนวิชาสังคมศึกษาให้ให้นักเรียนควรจะมีทักษะทางสังคม

ตอนที่ ๔ ข. ครูสังคมศึกษา นักเรียนร้อยละ ๗๑.๑๕ มีความเห็นว่าครูสังคมศึกษาจะเป็นชายหรือเป็นหญิงควรมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี นักเรียนร้อยละ ๕๐.๕๕ มีความเห็นว่าครูสังคมศึกษาควรมีความรู้ด้านการสอนสังคมศึกษาและวิชาชีพ โดยควรสามารถสอนวิชาสังคมศึกษาและวิชาที่ถนัดอีก ๑ วิชา

ในด้านการแยกครูเพื่อสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายมีความเห็นว่า ควรแยกครูคิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕๔ นักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ ๔๐.๓๐ มีความเห็นว่าครูสังคมศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีเนื้อหาความรู้แน่นยำ และสามารถสอนเหตุการณ์ปัจจุบันได้เข้าใจและถูกต้อง

ตอนที่ ๔ ค. เกี่ยวกับวิธีการสอนของครูในชั้นเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวิธีสอนที่ครูสังคมศึกษาใช้มากที่สุดคือให้นักเรียนจดโน้ตย่อตามคำบรรยายของครู โดยในขณะทำการสอนนักเรียนร้อยละ ๕๕.๔๓ มีความเห็นว่าครูสังคมศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาแสดงความคิดเห็นแบบพร้อมกันทั้งชั้นและแบบรายบุคคล โดยนักเรียนร้อยละ ๔๐.๐๗ มีความเห็นว่าครูสังคมศึกษาใช้สิ่งการสอนสังคมศึกษาเป็นส่วนใหญ่

เกี่ยวกับการทำรายงาน นักเรียนจำนวนมากร้อยละ ๗๕.๑๐ มีความเห็นว่าครู

สังคมศึกษา เป็นผู้กำหนดหัวข้อรายงานและแบ่งกลุ่มนักเรียนเอง

เกี่ยวกับการประเมินผล นักเรียนจำนวนมากร้อยละ ๕๕.๕๖ มีความเห็นว่า ครูสังคมศึกษามีประเมินผลจากผลการสอบ ความสนใจและความตั้งใจของนักเรียน

ตอนที่ ๔ ง. ความคิดเห็นที่นักเรียนมีต่อทักษะและการปฏิบัติงานสอนของครู สังคมศึกษาอยู่ในระดับมากเป็นส่วนมากคือ ครูสังคมศึกษาเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในการสอนของตน เป็นครูที่มีความรู้ทางหลักวิชาในการสอน เป็นครูที่มีการวางแผนและเตรียมการสอน เป็นครูที่เรียงลำดับชั้นเนื้อหาวิชาเหมาะสม มีเพียงรายการเกี่ยวกับอยู่ในระดับน้อย คือเป็นครูที่มีอารมณ์ดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลของการวิจัย

ขอเท็จจริงนี้เป็นผลของการวิจัยครั้งนี้มีความใกล้เคียงหรือแตกต่างกับการค้นพบในการวิจัยครั้งก่อนๆ ของผู้วิจัย

๑. ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนและครูสังคัมศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการผลิตครูสังคัมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ว่า ในสถาบันของตนให้ความสำคัญต่อหมวดวิชาทุกหมวดเท่ากัน

ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ มลวิภา ตันวุฒินันท์^๑ ค้นพบว่า ในสถาบันผลิตครูสังคัมศึกษาให้ความสำคัญแก่หมวดวิชาต่างๆ ไม่เท่ากัน

๒. ผลการวิจัยพบว่าวิธีสอนที่อาจารย์ในสถาบันผลิตใช้สอนน้อยที่สุดคือ การบรรยาย ซึ่งตรงกับการวิจัยของ รัชณี สาคนุรักษ์^๒ ค้นพบว่าอาจารย์ผู้สอนสังคัมศึกษามีวิธีสอนที่น้อยคือการบรรยายและการอธิบาย

๓. ผลของการวิจัยพบว่าสถาบันผลิตได้ให้บริการการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกต่อประโยชน์ในการเรียนการสอนของการผลิตครูสังคัมศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้แก่ สิ่งการสอน บุคคลากร ผู้ให้บริการ เอกสารการเรียนการสอนและงบประมาณในการให้บริการ จัดให้อยู่ในระดับน้อยมีเพียง ๒ รายการ ที่สถาบันผลิตครูจัดให้ในระดับมากเท่ากัน คือ อาคารสถานที่และห้องสมุด

ซึ่งตรงกับการวิจัยของ รัชณี สาคนุรักษ์^๓ ที่พบว่าสถาบันการผลิตครูไม่

^๑ มลวิภา ตันวุฒินันท์, "การเตรียมครูสังคัมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์," (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^๒ รัชณี สาคนุรักษ์, "โปรแกรมสังคัมศึกษาในวิทยาลัยครูภาคกลาง," (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖).

^๓ รัชณี สาคนุรักษ์, เรื่องเดิม.

ไทจิกเกรียมแห่งคนควา หนังสืออ่านประกอบ เอกสารทางวิชาการ สำหรับครูเพื่องอ
สื่อการสอนแม้จะมีครบทุกอย่างแต่ก็ไม่เพียงพอ

๔. จากการวิจัยพบว่าอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนมีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิธีสอน
สังคมศึกษาคควรสำเร็จการศึกษาความรู้วิธีการสอนสังคมศึกษาและเคยสอนระดับมัธยมศึกษามาก่อน
ส่วนครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนควรสำเร็จการศึกษาความรู้วิธีการสอน
สังคมศึกษาและเคยสอนระดับอุดมศึกษามาก่อน

๕. ผลจากการวิจัยพบว่า ในด้านเนื้อหาวิชาอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนมีความเห็นว่า
อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนควรมีความรู้ทางการสอนสังคมศึกษาและมีประสบการณ์ในการสอนในระดับ
มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

ซึ่งตรงกับกรวิจัยของ Elish ว่าอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนส่วนใหญ่ให้
ความเห็นว่าเป็นผู้สอนวิชาที่ควรจะเป็นผู้ที่ประสบการณ์ในการสอนทั้งระดับมัธยมศึกษา
และระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ไม่ควรเป็นผู้สอนในมหาวิทยาลัยอย่างเดียว

๖. ผลการวิจัยพบว่าในด้านเนื้อหาวิชา อาจารย์ผู้สอนวิชาที่ควร
บรรจุในหลักสูตรมากที่สุดคือวิธีสอนสังคมศึกษา การวัดและการประเมินผล และวิชาหลัก
สูตรและการสอนระดับมัธยมศึกษา ส่วนวิชาที่ครูสังคมศึกษามีความเห็นว่าเป็นวิชาที่ควรบรรจุมาก
ที่สุดคือวิธีสอนสังคมศึกษา และการใช้สื่อ การสอน

ซึ่งตรงกับกรวิจัยของ มลวิภา ตันวุฒินันท์ พบว่าบัณฑิตภาคศึกษาศาสตร
ปกติแสดงความเห็นว่าวิชาในหมวดศึกษาศาสตร์ที่มีประโยชน์ต่อการสอนสังคมศึกษาในอันดับแรกคือ
อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ย ๓.๖๐ ถึง ๔.๔๗ ได้แก่ การใช้ของสมมุติ วิธีการสอนทั่วไป

Raymond Daniel Elish , An Analysis of Secondary School

Social Studies Methods Courses in Ohio Colleges and Universities

Dissertation Abstracts International, 35(July 1974)

๒ มลวิภา ตันวุฒินันท์ , เรื่องเดิม .

สอนสังคมศึกษา จิตวิทยา โสภศาสตร์ปฐมภูมิ พระราชบัญญัติการศึกษา ประชญา และ
ทฤษฎีทางการศึกษา และการวัดและการประเมินผล

๗. ผลจากการวิจัยพบว่าตัวอย่างประชากรในการวิจัยคืออาจารย์ผู้สอนวิชาสอน ครู
สังคมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าสายสังคมศึกษาต่างคนพบว่ามีทัศนคติตรงกัน
เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรการผลิตครูเพียงพอที่จะนำไปใช้สอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา
อยู่ในระดับมาก

ซึ่งตรงกับการวิจัยของ ภณิกา กุสกูล^๑ ที่ค้นพบว่านิสิตนักศึกษาครูและ
บัณฑิตกลุ่มใหญ่มีความเห็นว่าโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาในสถาบันผลิตของเรามีความเหมาะสม
เพียงพอต่อการสอนในระดับมัธยมศึกษา

๘. จากการวิจัยพบว่าในการสอนสังคมศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาส่วนใหญ่เน้น
องค์ประกอบทางการศึกษาทางสังคมตามทัศนคติ

ซึ่งแตกต่างกับการวิจัยของ ภณิกา กุสกูล^๒ ที่ค้นพบว่าอาจารย์ผู้สอน
ในสถาบันผลิตครูสังคมศึกษาเน้นความรู้ ความจำและความเข้าใจมาก

๙. จากการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของครูสังคมศึกษามีความเห็นว่ากรเรียนการสอน
วิชาวิธีสอนสังคมศึกษาเรียนเน้นด้านทฤษฎี ขาดการปฏิบัติทดลอง

ซึ่งแตกต่างกับการวิจัยของ ภณิกา กุสกูล^๓ ที่กล่าวว่านิสิตนักศึกษาครู
และบัณฑิตมีความเห็นว่าภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกัน

๑๐. จากการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษามีความเห็นว่ากรฝึกสอนเป็นกิจกรรมที่

^๑ ภณิกา กุสกูล , "โปรแกรมการเตรียมครูปริญญาตรีเพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา,"
(วิทยานิพนธ์ แผนกมัธยมศึกษา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘).

^๒ ภณิกา กุสกูล , เรื่องเดิม.

^๓ ภณิกา กุสกูล , เรื่องเดิม.

๑๑. ในหลักสูตรการคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษา

ซึ่งใกล้เคียงกับการวิจัยของ มลวิภา ตันวุฒินันท์ ที่ค้นพบว่าบัณฑิตศึกษาศูนย์ปกติร้อยละ ๗๐.๐๐ มีความเห็นว่าการฝึกสอนจากประสบการณ์โดยตรงและเป็นกิจกรรมที่ขาดไม่ได้ในการฝึกหัดครู

นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยค้นพบอีกว่า อาจารย์นิเทศใช้เวลาในการสังเกตการสอนน้อยเกินไปอยู่ในระดับมาก

ซึ่งใกล้เคียงกับการวิจัยของ มลวิภา ตันวุฒินันท์ ที่พบว่าบัณฑิตศึกษาศูนย์ปกติส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอาจารย์นิเทศมีจำนวนน้อย และไม่มีเวลาออกนิเทศก์เพียงพอ

๑๑. จากการวิจัยพบว่าในการปฏิบัติการสอนครูศึกษาศาสตร์ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและอธิบายมากที่สุด ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่า ครูในสายศึกษาศาสตร์ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากที่สุด

ซึ่งตรงกับกับการวิจัยของ เยาวภา สิงพันธ์ ที่ค้นพบว่าการสอนศึกษาศาสตร์ใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่

๑๒. จากการวิจัยพบว่าครูศึกษาศาสตร์กลุ่มหนึ่งร้อยละ ๓๔.๑๑ มีการสอนวิชาในหมวดอื่น ในจำนวนดังกล่าวสอนวิชาลูกเสือและอนุภาษามากที่สุด และสอนคณิตศาสตร์จำนวนน้อยที่สุด

๑ มลวิภา ตันวุฒินันท์ , เรื่องเดิม.

๒ มลวิภา ตันวุฒินันท์ , เรื่องเดิม.

๓ เยาวภา สิงพันธ์ , "ปัญหาการสอนศึกษาศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนการช่างภาคการศึกษาหนึ่ง," (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓).

ซึ่งแตกต่างกับการค้นพบของ ประสิทธิ์ ศาตินิก ที่พบว่าครูสังคัมศึกษา ที่ทำการสอนวิชาอื่น ๆ ภายนั้นร้อยละ ๘๘.๓๕ สอนวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุดมีครูเป็นจำนวนน้อย ที่สอนวิชาลูกเสือและอนุบาล

๑๓. จากการศึกษาวิจัยพบว่างานในหน้าที่อื่น ที่ครูสังคัมศึกษาปฏิบัตินอกจากงานสอนคือ งานครูประจำชั้นคือร้อยละ ๓๕.๒๓

ซึ่งตรงกับผลการค้นพบของ ประสิทธิ์ ศาตินิก ที่พบว่าครูสังคัมศึกษา ส่วนใหญ่คือร้อยละ ๓๗.๐๘ มีตำแหน่งครูประจำชั้น

๑๔. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าหัวหน้าสายสังคัมศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดสำหรับการสอนสังคัมศึกษา ในโรงเรียนของตนคือแบบเรียนและคู่มือครูไม่เพียงพอ ปัญหา รองลงมาคืออัตราค่าจ้างครูไม่เพียงพอ

ซึ่งตรงกับการศึกษาวิจัยของ วัชรวิภา คลายนาทร ที่ค้นพบว่าในการสอน สังคัมศึกษาขาดแบบเรียนสังคัมศึกษา

นอกจากนี้ตรงกับการศึกษาวิจัยของนิสิตปริญญาโทวิทยาลัยวิชาการประสานมิตรค้นพบว่า ปัญหาที่ครูใหญ่ประสบในการจัดครู เขาสอนคือครูไม่พอ

๑๕. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าสายสังคัมศึกษามีสิ่งการสอน ในระดับน้อย

ซึ่งตรงกับการศึกษาวิจัยของ วัชรวิภา คลายนาทร และ

ประสิทธิ์ ศาตินิก "สถานภาพและบทบาทครูสังคัมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗).

ประสิทธิ์ ศาตินิก , เรื่องเดิม.

วัชรวิภา คลายนาทร , "ปัญหาการสอนสังคัมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบผสม," (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓).

วัชรวิภา คลายนาทร , เรื่องเดิม .

พาลี แสงกิจ^๑ ในสายสังคมศึกษามีปัญหาว่าสิ่งที่การสอนคือขาดแคลนสิ่งการสอน และสิ่งการสอนมีไม่เพียงพอ

๑๖. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูสังคมศึกษาและหัวหน้าสายสังคมศึกษามีข้อเสนอแนะให้มีการอบรมครูสังคมศึกษาอย่างน้อย ๑ ครั้ง เพื่อให้เข้าใจหลักสูตรและปรับปรุงวิธีการสอนใหม่ๆ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมที่ควรจัดให้มีการอบรมครูมากที่สุดคือทุกปีการศึกษา

ซึ่งตรงกับ การวิจัยของ ภักธราพร ทิพย์รักษา^๒ ค้นพบว่าครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการอบรมวิชาสังคมศึกษานี้ละครั้ง

๑๗. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารส่วนใหญ่ที่ตอบว่าโรงเรียนของตนไม่มีห้องเรียนเฉพาะสังคมศึกษา

ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ จิตรบุญธรรม เมาว์ชันนา^๓ ค้นพบว่าโรงเรียนไม่มีห้องสังคมศึกษาเรียนโดยเฉพาะ

และตรงกับ การวิจัยของ ประสิทธิ์ ตาตินิก^๔ ค้นพบว่าโรงเรียนมีห้องสังคมศึกษาโดยเฉพาะคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๘

^๑ พาลี แสงกิจ, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘)

^๒ ภักธราพร ทิพย์รักษา, "ความช่วยเหลือทางด้านการที่ครูสอนวิชาสังคมศึกษาต้องการ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๖)

^๓ จิตรบุญธรรม เมาว์ชันนา, " การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘)

^๔ ประสิทธิ์ ตาตินิก, เรื่องเดิม.

๑๘. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ ๗๕.๗๓ ชอบเรียน
วิชาสังคมศึกษาโดยเฉพาะให้เหตุผลว่า วิชาสังคมศึกษามีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ซึ่งตรงกับการวิจัยของ จาร์ส น้อยแสงศรี^๑ ที่ค้นพบว่านักเรียน
ส่วนใหญ่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษาเพราะเห็นว่า วิชาสังคมศึกษาสามารถนำไปใช้ในชีวิต
ประจำวันได้

๑๙. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนอีกส่วนหนึ่งร้อยละ ๒๔.๒๗ ไม่
ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยให้เหตุผลว่า ไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวันและมีเนื้อหามาก
นักเรียนไม่ชอบที่จะท่องท่องจำ

ซึ่งคล้ายคลึงกับการวิจัยของ จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา^๒ ที่ค้นพบว่า
นักเรียนที่ไม่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษาให้เหตุผลว่าวิชาสังคมศึกษาเนื้อหาซ้ำกันกับที่เคยเรียน

๒๐. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนวิชา
สังคมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การเรียนวิชานี้ให้สิ่งต้องมีสาระทาง
สังคม

ซึ่งคล้ายคลึงกับ จาร์ส น้อยแสงศรี^๑ ที่ค้นพบว่า นักเรียนต้อง
การให้ครูฝึกฝนทักษะต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

๒๑. ในการวิจัยครั้งนี้ค้นพบว่า ตามความคิดของอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา
มีความเห็นว่าอาจารย์ที่เลี้ยงควรมีส่วนในการประชุมสัมมนาอาจารย์นี้เทศก์

^๑ จาร์ส น้อยแสงศรี , "ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคการศึกษา ๔," (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔).

^๒ จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา , เรื่องเดิม.

^๓ จาร์ส น้อยแสงศรี , เรื่องเดิม .

ซึ่งตรงกับกรณีของ บรรจบ วงศ์ยัง^๑ ที่ค้นพบว่าควรมีการประชุม
ปฏิบัติการด้านการสอนระหว่างอาจารย์นิเทศก์และครูนิเทศก์เป็นระยะ ๆ

๒. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูสังคมนิยมมีทักษะ
ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกรายการ เช่น เป็นผู้ที่มีการวางแผนและเตรียมการสอน
เตรียมสื่อการสอน ใ้คะแนนนักเรียนอย่างยุติธรรม มีอยู่ ๑ รายการที่อยู่ในระดับน้อยคือ
ครูมีอารมณ์ดี

ซึ่งตรงกับกรณีของ สุวรรณา เนตระยากร^๒ ที่พบว่าครูมีทักษะและ
การปฏิบัติงานตลอดจนลักษณะที่พึงปรารถนาอยู่ในระดับสูง

ขอเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการผลิตและการใช้ครูสังคมนิยมระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัย
มีความเห็นว่า การผลิตและการใช้ครูมีข้อที่ควรได้รับความสนใจที่จะได้รับการปรับปรุง
แก้ไข เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาสังคมนิยมในโรงเรียนมัธยมศึกษาดำเนินไปอย่างมี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากผลที่ได้ทำการวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้แนวความคิดที่จะนำ
มาเสนอขอเสนอแนะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะขอแนะนำดังต่อไปนี้

ขอเสนอแนะทั่วไป

๑. ควรมีการประชุมประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของสถาบันการผลิตครู
และบุคลากรต่างๆ ของฝ่ายใช้ครู และระหว่างสถาบันฝึกหัดครูและฝ่ายใช้ครู เพื่อให้
การผลิตครูสังคมนิยมระดับมัธยมศึกษา ของสถาบันฝึกหัดครู ได้เป็นไปตามที่สอดคล้อง

^๑ บรรจบ วงศ์ยัง, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูในภาคเหนือ
ของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐).

^๒ สุวรรณา เนตระยากร, "ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับ
หน้าที่ที่พึงปรารถนาของครูในระดับมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐)

คลองและสนองตอบความต้องการของระบบการศึกษาทั้งในอันปริมาณและด้านคุณภาพ โดย
จัดใหม่ให้เหมาะสมมาตรฐานการไว้และการผลิต

๒. กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมสวัสดิการแก่ผู้ประกอบอาชีพครูทุกระดับ
และยกฐานะสำหรับครูประกอบอาชีพครูให้สูงกว่า อาชีพอื่นๆ ตลอดจนปรับครูในสภาพท้องถิ่น
ให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการชักจูงให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาสนใจที่จะศึกษาวิชาที่ครู

ขอเสนอแนะสำหรับการผลิตครูสังคมศึกษา

๑. ควรมีศูนย์กลางสำหรับผลิตครูสังคมศึกษา เพื่อร่วมวางแผนนโยบายระหว่าง
สถาบันที่ผลิตครูสังคมศึกษาร่วมกัน ส่งเสริมความก้าวหน้าในด้านวิชาการวิธีการสอนเป็นแนว
ที่ไม่มาตรฐาน พร้อมทั้งจัดการศึกษาสำหรับการผลิตครูใหม่ประสิทธิภาพทั้งการผลิตเอกสาร
การสอนวิชาสังคมศึกษา สำหรับผู้เรียนในสถาบันผลิตครูสังคมศึกษาและครูประจำการ

๒. สถาบันผลิตครูสังคมศึกษาควรจัดหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี
ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา สำหรับราย
วิชาเอก-โทสังคมศึกษาควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมืองและวิชาศีลธรรมให้มากขึ้น
หรือจัดใหม่สายวิชาเอก-โทวิชาหน้าที่พลเมืองและวิชาศีลธรรม ทั้งนี้เพราะในหลักสูตรการ
การผลิตครูสังคมศึกษาเนื้อหาวิชาดังกล่าว ไม่เพียงพอที่จะนำไปสอนในระดับ
มัธยมศึกษาจึงเกิดปัญหาการผลิตสิ่งที่จะสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและวิชาศีลธรรม ทั้งที่วิชา
ทั้งสองมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและพัฒนามนุษย์ บุคคลิกภาพของสมาชิกในสังคม

๓. การผลิตครูสังคมศึกษาควรคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของ
สังคมเพราะปัจจุบันนี้เด็กนักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนสายสังคมศึกษาโดยไม่จำกัด ทำให้
จำนวนครูสังคมศึกษาวางงานมากที่สุด

๔. ณาจารย์ในสถาบันผลิตครูควรเสาะแสวงหาวิธีการทำงานที่จะเตรียมครู
สังคมศึกษาใหม่โดยระมัดระวังคุณธรรมและมีคุณการ โดยมีความสามารถทั้งทางด้านการและ
วิชาชีพ สถาบันผลิตครูควรมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ที่จะเลือกเรียนเอก-โทสังคมศึกษาให้มี
มาตรฐาน

๕. การเรียนการสอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบทางการศึกษาในทุกด้าน และนำเทคโนโลยีทางการสอนใหม่มาปฏิบัติ เพื่อให้บัณฑิตศึกษาคณาจารย์มีประสิทธิภาพตรงและสามารถนำไปปฏิบัติเมื่อเป็นครูสังคมศึกษาได้ โดยเน้นภาคปฏิบัติในสถานวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาและการใช้สื่อการสอน เนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถนำมาปฏิบัติได้ในสังคมไทย นอกจากนั้นควรบรรจุเนื้อหาความรู้ทางความรู้ประจำการ คุรุชุกการ และวิชาดูแลและอนุการชาติให้เป็นพิเศษเพราะเป็นเนื้อหาวิชาความรู้ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

๖. สถาบันผลิตครูควรผลิตครูที่สามารถสอนสังคมศึกษาได้ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้หลักสูตรในสถาบันผลิตครูส่งเสริมบัณฑิตศึกษาคณาจารย์มีความรู้ครอบคลุมหลักสูตรทั้งสองระดับ

๗. การฝึกสอนจากกรณีวิจัยพบว่าบัณฑิตศึกษาคณาจารย์จำนวนหนึ่งไม่ได้ฝึกสอนตรงตามสาขาสาขาวิชาเอกสังคมศึกษา สถาบันผลิตครูควรสนใจปัญหาดังกล่าวเพราะตามความถึของครูสังคมศึกษามีความเห็นว่า การฝึกสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญในหลักสูตรการผลิตครูสังคมศึกษา และควรให้มีการฝึกฝนภาคปฏิบัติก่อนการปฏิบัติงานการฝึกสอน และควรให้บัณฑิตศึกษาฝึกสอนได้มีการเตรียมตัวก่อนการฝึกสอน โดยให้ทราบถึงวิชาและชั้นที่จะทำการสอน

๘. สำหรับอาจารย์นิเทศการมีประสบการณ์ที่ชยทำการสอนระดับมัธยมศึกษามาก่อน และส่วนึ่งการศึกษาค้นวิชาการศึกษาสังคมศึกษา ทั้งนี้ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์นิเทศการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาให้มากขึ้นเพื่อให้มีเวลาเพียงพอที่จะสังเกตการสอน ส่วนนี้ควรจะเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรมีประสบการณ์ระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา

๙. สถาบันผลิตครูควรมีการส่งเสริมเทคโนโลยีทางการศึกษา และจัดบริการสื่อทางการศึกษาให้มากขึ้น ตลอดจนการจัดบริการในต่านเอกสารวิชาการในห้องสมุดให้ทันสมัย

ขอเสนอแนะสำหรับการใช้ครูสังคมศึกษา

๑. ในการบรรจุครู กรมสามัญศึกษาควรส่งครูให้ทันตามกำหนดเวลาการเรียนการสอน และจัดอัตรากำลังครูให้เพียงพอแก่ความต้องการของโรงเรียน

๒. ควรให้ครูสังคมศึกษาและครูในสายวิชาอื่นปฏิบัติงานสัปดาห์ระหว่าง ๑๕ ถึง ๑๗ คาบต่อสัปดาห์ เพื่อให้ครูมีโอกาสเตรียมการสอนได้ดีขึ้น และมีเวลาที่จะค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการในด้านต่างๆไ้มากขึ้น

๓. ในการจัดครูเพื่อสอนวิชาสังคมศึกษาคควรพิจารณาให้สอดคล้องตามวิชาที่โดยบรรจุภาคที่มีปัญหาทางภาคและแผนครู ควรพยายามจัดครูเข้าสอนให้ตรงตามสาขาวิชาโท และควรให้ความสำคัญแก่วิชาสังคมศึกษาให้มากเพื่อจะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ มีทักษะ และทัศนคติที่สำคัญสำหรับการ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตามหลักการและจุดมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

๔. โรงเรียนควรหาทางพยายามส่งเสริมวิชาการ และวิทยฐานะของครูโดยจัดส่งครูเข้ารับการอบรมประชุมหรือสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าในระดับสูงขึ้นไปโดยไม่จำเป็นต้องลาศึกษาในภาคแรก และภาคสองของการศึกษาค้นคว้าด้วยการจัดการวางสอนให้ลดน้อยลงและจัดการวางสอนไม่ตรงกับชั่วโมงเรียนของครู

๕. โรงเรียนควรหาทางส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนสมัยใหม่ โดยเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการผลิตครูหรือการสัมมนาครูภายในโรงเรียน รวมทั้งจัดบริการทางการศึกษาทั้งในสถานเอกสารและสถานสิ่งการสอน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูสังคมศึกษาในการปฏิบัติการสอน การค้นคว้าของนักเรียน และควรจัดให้มีห้องเรียนเฉพาะสังคมศึกษาเพราะวิชานี้นักเรียนเห็นว่าเป็นวิชาที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

๖. กระทรวงศึกษาธิการควรร่วมมือกับสถาบันผลิตในการจัดการอบรมครูสังคมศึกษาให้มากขึ้นกว่าในปัจจุบัน เพราะสภาพการวิจัยที่ผ่านมาและการวิจัยครั้งนี้ ครูสังคมศึกษาแสดงความเห็นว่าการอบรมครูสังคมศึกษาที่มีมา มีจำนวนน้อยและไม่สม่ำเสมอ ได้เสนอแนะว่าควรมีการอบรมอย่างน้อยปีละครั้ง และจัดอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเมื่อกำหนดให้วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้การจัดการอบรมควรจัดการอบรมตามเขตการศึกษา โดยความร่วมมือและรับผิดชอบของสถาบันผลิตครูในเขตการศึกษานั้น หรือเขตการศึกษาที่ใกล้เคียง

๗. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการสัมมนาครูสังคมศึกษาเพื่อให้ครูสังคมศึกษา

ในโรงเรียนต่างๆได้ร่วมมือกันในการแก้ปัญหา ในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชา
สังคมศึกษาใหม่ประสิทธิภาพและเพื่อมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขอเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

๑. ครูสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีการสมัยใหม่ต่างๆร่วม
กับการสอนแบบบรรยาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เพราะการมีส่วนร่วมของ
ผู้เรียนจะมีความหมายและสัมพันธ์ต่อชีวิตของเขา

๒. อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรสนใจความเคลื่อนไหวทาง
การศึกษาและปรับปรุงการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น ในการประเมินผลนักเรียนครูสังคมศึกษา
ควรประเมินผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งประเมินผลจากการสังเกตการเขียน
ผลเรียนของนักเรียนด้วย

ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ครู และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ครูใน
โรงเรียนราษฎร์

๒. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการผลิตครู ระหว่างสถาบัน
ผลิตครูระดับวิทยาลัยครูและระดับคณะในทบวงมหาวิทยาลัย

๓. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับหน่วยมาตรฐานการใช้ครูและหน่วยมาตรฐาน
การผลิตครู ในกรณีที่มีการจัดตั้งหน่วยงานทั้งสองขึ้น

๔. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรการผลิตครูสังคมศึกษา
หลักสูตรสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย